

**Latvijas Republikas
Valsts ieņēmumu dienests**

Metodiskais materiāls

Personisko līdzekļu ieguldījuma un dividendēm pielīdzināma ienākuma uzskaite

Grozījumi izdarīti 13.03.2014.

Saturs

I. Vispārīgā informācija.....	3
II. Personisko līdzekļu ieguldījuma uzskaitē.....	5
III. Ieguldīto personisko līdzekļu izņemšana.....	6
IV. Dividendēm pielīdzināma ienākuma uzskaitē.....	7
V. Saistošo normatīvo aktu saraksts	144

I. Vispārīgā informācija

1. Metodiskais materiāls sniedz metodisku palīdzību individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku un zvejnieku saimniecībām, kas ir Gada pārskatu likuma subjekti un uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāji, par to, kā grāmatvedībā veicama personisko līdzekļu ieguldījuma, ieguldīto personisko līdzekļu izņemšanas un dividendēm pielīdzināma ienākuma, kuru saņem fiziskas personas, uzskaitē.

2. Individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, kuru ieņēmumi iepriekšējā pārskata gadā pārsniedz 300 000 *euro*, sagatavojot gada pārskatu, sastāda bilanci atbilstoši Gada pārskatu likumā sniegtajai bilances shēmai.

3. Arī tad, ja ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 300 000 *euro*, individuālais uzņēmums, zemnieku un zvejnieku saimniecība var izvēlēties sagatavot gada pārskatu saskaņā ar Gada pārskatu likuma noteikumiem, tādējādi kļūstot par uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāju.

4. Saskaņā ar likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikto dividendēm pielīdzināms ienākums ir individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, kas ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs, īpašnieka ienākums, veicot individuālā uzņēmuma (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības) pārskata gada un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas sadali.

5. Likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikts, ka, sākot ar 2012.gada 1.janvāri, pie fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, pieskaitāms dividendēm pielīdzināms ienākums.

6. Saskaņā ar likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikto:

- no individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības 2010.gada un 2011.gada laikā personiskajām vajadzībām izņemtus līdzekļus, kas pēc ekonomiskās būtības vērtējami kā aizdevums īpašniekam, neiekļauj īpašnieka ar nodokli apliekamajā ienākumā (12.piemērs);

- veicot 2010.gada un 2011.gada pārskata gada peļņas sadali, no individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, kas ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs, personiskajām vajadzībām izņemtus līdzekļus neiekļauj maksātāja apliekamajā ienākumā.

☝ Jāpievērš uzmanība:

2010.gadā un 2011.gadā no individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības personiskajām vajadzībām izņemtie līdzekļi nav apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli;

2012.gadā no individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības īpašnieka personiskajām vajadzībām izņemtie līdzekļi ir apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Ja individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības īpašnieks izņem līdzekļus personiskām vajadzībām no peļņas, kas gūta pirms 2012.gada 1.janvāra, šie līdzekļi nav pieskaitāmi pie fiziskās personas dividendēm pielīdzināma ienākuma, par kuru ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

7. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme dividendēm pielīdzināmam ienākumam ir 10 procenti.

8. Saskaņā ar likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikto par dividendēm pielīdzināma ienākuma gūšanas dienu un attiecīgi par dividendēm pielīdzināma ienākuma izmaksas dienu šā likuma izpratnē uzskata individuālā uzņēmuma (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kas ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs, gada pārskata apstiprināšanas dienu. Ja gada pārskats nav apstiprināts normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, par dividendēm pielīdzināma ienākuma gūšanas dienu un attiecīgi par dividendēm pielīdzināma ienākuma izmaksas dienu uzskata 120.dienу pēc pārskata gada beigām (arī tad, ja pārskata gads nesakrīt ar kalendāro gadu).

Minētā kārtība attiecas arī uz tiem gadījumiem, ja, apstiprinot gada pārskatu, individuālais uzņēmums, zemnieku vai zvejnieku saimniecība pieņem lēmumu nesadalīt peļņu, kas gūta, sākot ar 2012.gada 1.janvāri, taču individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības īpašnieks taksācijas gada laikā, pamatojoties uz sagaidāmās peļņas rēķina, ir izņēmis līdzekļus personiskām vajadzībām.

1.piemērs

Zemnieku saimniecība “Dārzs” 2013.gada pārskatu apstiprina 2014.gada 20.aprīlī, tātad par 2013.gadā gūta dividendēm pielīdzināma ienākuma izmaksas dienu uzskata 2014.gada 20.aprīlī.

2.piemērs

Zemnieku saimniecības “Ķirbis” 2013.gada pārskata gads ir no 2013.gada 1.februāra līdz 2014.gada 31.janvārim, tomēr 2013.gada pārskats netiek apstiprināts 2014.gada 1.jūnijā, tātad par 2013.gadā gūta dividendēm pielīdzināma ienākuma izmaksas dienu uzskata 120.dienу pēc pārskata gada beigām, tas ir 2014.gada 31.maiju.

3.piemērs

Gada pārskata periods zvejnieku saimniecībai "Laiva" sakrīt ar kalendāra gadu. 2013.gada pārskats nav apstiprināts, tātad zvejnieku saimniecība "Laiva" 120.dienu pēc pārskata gada beigām, t.i., 2014.gada 1.maiju, uzskata par 2013.gadā gūta dividendēm pielīdzināma ienākuma izmaksas dienu.

9. Saskaņā ar likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikto no fiziskās personas dividendēm pielīdzināma ienākuma individuālais uzņēmums, zemnieku vai zvejnieku saimniecība, kas izmaksā ienākumu, ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli ienākuma izmaksas vietā un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.

4.piemērs

Individuālais uzņēmums "Oga" tā īpašniekam J.Ķirsim 2014.gadā pavisam ir izmaksājis dividendēm pielīdzināmu ienākumu EUR 1000. 2015.gada 15.februārī tiek apstiprināts uzņēmuma 2014.gada pārskats, un 2015.gada 4.martā individuālais uzņēmums "Oga" veic iedzīvotāju ienākuma nodokļa samaksu valsts budžetā EUR 100 ($EUR\ 1000 \times 10\ \% \text{ likme} = EUR\ 100$) apmērā par J.Ķirsim izmaksātu dividendēm pielīdzināmu ienākumu.

5.piemērs

Zemnieku saimniecības „Virši” īpašniekam 2013.gadā izmaksāts dividendēm pielīdzināms ienākums Ls 2200. Zemnieku saimniecības gada pārskats tiek apstiprināts 2014.gada 1.aprīlī, kas tiek uzskatīts par zemnieku saimniecības īpašnieka dividendēm pielīdzināmā ienākuma izmaksas dienu. Tātad ne vēlāk kā līdz 2014.gada 5.maijam veicams izmaksas vietā ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājums valsts budžetā. Tā kā aprēķināto nodokļu maksājumi 2014.gadā ir veicami *euro*, tad 2014.gada 4.maijā zemnieku saimniecība veic iedzīvotāju ienākuma nodokļa samaksu valsts budžetā EUR 313.03 ($Ls\ 2200 : 0.702804 \times 10\ \% = EUR\ 313.03$).

II. Personisko līdzekļu ieguldījuma uzskaitē

11. Ierakstus grāmatvedības reģistros var veikt, pamatojoties uz grāmatvedības attaisnojuma dokumentiem.

12. Individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības īpašnieks, ieguldot saimnieciskajā darbībā savus personiskos līdzekļus, piemēram, tehniku, zemi, ēkas, tos novērtē naudas izteiksmē.

13. Ieguldījuma norādīšanai grāmatvedības reģistros lieto šādus kontus:

- 1) bilances kontu shēmas aktīvā:
 - iedaļas "Ilgtermiņa ieguldījumi" posteņu grupu "Pamatlīdzekļi";
 - posteni "Nauda";

- citu ieguldītajam aktīvam atbilstošu posteni;
- 2) bilances kontu shēmas pasīvā – iedaļas “Pašu kapitāls” posteņu grupā “Rezerves” papildus izveidoto posteni “Personiskie ieguldījumi”.

6.piemērs

Zemnieku saimniecības “Abava” īpašnieks saimniecībā iegulda personisko laistīšanas sistēmu EUR 2200 vērtībā, kura nepieciešama zemnieku saimniecības saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Tā kā zemnieku saimniecības īpašniekam ir laistīšanas sistēmas iegādi apliecinošs dokuments, pamatojoties uz tajā norādīto informāciju, saimniecība noformē attaisnojuma dokumentu, saskaņā ar kuru izdara ierakstus grāmatvedības reģistros.

Ieguldīto laistīšanas sistēmu zemnieku saimniecības grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D “Pamatlīdzekļi”	EUR 2200	
K “Personiskie ieguldījumi”		EUR 2200

7.piemērs

Zvejnieku saimniecības “Vilnis” īpašnieks ieguldījis saimniecībā savus personiskos naudas līdzekļus EUR 4000 apmērā, lai nodrošinātu zvejnieku saimniecības saimniecisko darbību.

Pamatojoties uz zvejnieka saimniecības noformēto kases ieņēmumu orderi, ieguldītos naudas līdzekļus zvejnieku saimniecības grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D “Nauda”	EUR 4000	
K “Personiskie ieguldījumi”		EUR 4000

III. Ieguldīto personisko līdzekļu izņemšana

14. Saskaņā ar Gada pārskatu likumā noteikto sabiedrības saimnieciskie darījumi jāiegrāmato un jāatspoguļo gada pārskatā, ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

8.piemērs

2014.gadā zvejnieku saimniecības “Airis” īpašnieks zvejnieku saimniecībā ieguldījis EUR 3000. Savukārt 2015.gadā zvejnieku saimniecības īpašnieks izņem ieguldījuma daļu EUR 1000. Grāmatvedības reģistros minētos darījumus norāda šādi:

- 2014.gadā, veicot ieguldījumu:

D “Nauda”	EUR 3000	
K “Personiskie ieguldījumi”		EUR 3000

- 2015.gadā, izņemot daļu ieguldījuma:

D “Personiskie ieguldījumi”	EUR 1000	
K “Nauda”		EUR 1000

☝ Jāpievērš uzmanība:

Ja individuālajā uzņēmumā, zemnieku vai zvejnieku saimniecībā īpašnieks iegulda:

- naudas līdzekļus, – ieguldījuma summu drīkst izņemt naudā;
- mantu (piemēram, tehniku), – ieguldījuma summu drīkst izņemt naudā;
- zemi, – kā ieguldījumu drīkst izņemt zemi, bet to nedrīkst izņemt naudā vai citās lietās;
- ēku, – kā ieguldījumu drīkst izņemt ēku, bet to nedrīkst izņemt naudā vai citās lietās;
- ilggadīgos stādījumus, – nedrīkst izņemt naudā vai citās lietās.

15. Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normas par dividendēm pielīdzināma ienākuma aplikšanu ar iedzīvotāju ienākuma nodokli attiecas tikai uz to izņemto naudas līdzekļu vai mantas vērtības daļu, kas pārsniedz ieguldījuma vērtību.

9.piemērs

Zemnieku saimniecības “Burkāns” īpašnieks 2005.gadā ieguldījis zemnieku saimniecībā personisko traktoru Ls 10 000 (EUR 14 228.72) vērtībā. Līdz 2012.gadam zemnieku saimniecības īpašnieks savām personiskajām vajadzībām no zemnieku saimniecībās bija izņēmis Ls 8 000 (EUR 11 382.97). Zemnieku saimniecības īpašnieks 2012.gadā savām personiskajām vajadzībām izņem Ls 2 500 (EUR 3 557.18).

Tātad 2012.gadā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli netiks aplikti Ls 2 000 (EUR 2 845.74), jo šī summa ir ieguldītās vērtības izņemšana no zemnieku saimniecības, savukārt Ls 500 (EUR 711.44) ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas jāapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

IV. Dividendēm pielīdzināma ienākuma uzskaitē

16. Saskaņā ar Civillikumā noteikto ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās (1934.pants).

17. Pēc ekonomiskās būtības zemnieku saimniecības izsniegtie naudas līdzekļi zemnieku saimniecības īpašniekam personiskām vajadzībām ir zemnieku saimniecības izsniegts aizdevums fiziskai personai.

18. Aizdevuma norādīšanai grāmatvedības reģistros lieto šādus kontus:

- 1) bilances kontu shēmas aktīvā:
 - iedaļas “Ilgtermiņa ieguldījumi” posteņu grupas “Debitori” posteni “Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai”;
 - posteni “Nauda”;

- 2) bilances kontu shēmas pasīvā:
- iedaļas "Pašu kapitāls" posteņa "Nesadalītā peļņa" apakšposteņus "Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa" un "Pārskata gada nesadalītā peļņa";
 - iedaļas "Īstermiņa kreditori" posteni "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam";
 - iedaļas "Īstermiņa kreditori" posteni "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli";
- 3) peļņas vai zaudējumu aprēķinā:
- jauns papildus izmaksu postenis „Citas izmaksas”.

19. Ņemot vērā Gada pārskatu likumā noteikto, postenī "Pārskata gada nesadalītā peļņa" norāda summu, kas atbilst peļņas vai zaudējumu aprēķina postenī "Pārskata gada peļņa vai zaudējumi" norādītajai summai. Individuālā uzņēmuma, zemnieku vai zvejnieku saimniecības peļņas sadali vai zaudējumu segšanu norāda nākamā gada pārskatā, attiecīgi samazinot postenī "Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa" pārskata gada sākumā norādīto summu.

10.piemērs

Sagatavojot 2014.gada pārskatu, postenī "Pārskata gada nesadalītā peļņa" norādīta pārskata gada peļņa EUR 4 000. Grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Pārskata gada peļņa vai zaudējumi"	EUR 4000
(peļņas vai zaudējumu aprēķinā konta kredītā pārnestā nesadalītā peļņas daļa)	
K "Pārskata gada nesadalītā peļņa"	EUR 4000

Zemnieku saimniecība "Bērzi" 2014.gadā tās īpašniekam personiskam patēriņam izsniegusi EUR 1 000. Zemnieku saimniecībā tās īpašnieks nav veicis personiskos ieguldījumus. Zemnieku saimniecības grāmatvedības reģistros darījumu norāda šādi.

D "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	EUR 1000
K "Nauda"	EUR 1000

Tā kā pārskata gada peļņas sadali gada pārskatā norāda tikai nākamajā gadā, 2014.gada bilancē postenī "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" norādīti EUR 1 000, savukārt postenī "Pārskata gada nesadalītā peļņa" norādīti EUR 4 000.

Sadalot peļņu, zemnieku saimniecības īpašnieks nolēmj, ka par dividendēm pielīdzināmu ienākumu tiks atzīta puse no 2014.gada peļņas, t.i., EUR 2 000. 2015.gadā grāmatvedības reģistros šo darījumu norāda šādi:

D "Pārskata gada nesadalītā peļņa"	EUR 2000
K "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 2000

Tā kā šī summa zemnieku saimniecības īpašniekam ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli EUR 200 ($EUR\ 2000 \times 10\ \% = EUR\ 200$). Šo darījumu grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 200
K "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"	EUR 200

Samaksājot valsts budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmu ienākumu, grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"	EUR 200
K "Nauda"	EUR 200

2015.gadā, veicot aizdevuma dzēšanu, to grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 1000
K "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	EUR 1000

11.piemērs

2014.gada februārī zvejnieku saimniecība "Anita" tās īpašnieci personiskām vajadzībām izsniegusi EUR 700, vienojoties, ka šī summa tiks atdota līdz gada beigām. Zvejnieku saimniecības īpašniece nav veikusi personiskos ieguldījumus saimniecībā. Zvejnieku saimniecības grāmatvedības reģistros darījumu norāda šādi:

D "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	EUR 700
K "Nauda"	EUR 700

Sadalot 2014.gada peļņu, zvejnieku saimniecības īpašnieks nolēmj, ka īpašnieci aizdotā naudas summa tiks dzēsta no 2014.gada zvejnieku saimniecības peļņas. Saskaņā ar zvejnieku saimniecības pieņemto lēmumu visu 2014.gadā gūto peļņu atzīst par dividendēm pielīdzināmu ienākumu. Grāmatvedības reģistros 2015.gadā šo darījumu norāda šādi:

D "Pārskata gada nesadalītā peļņa"	EUR 3000
K "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 3000

Tā kā šī summa zvejnieku saimniecības īpašnieci ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ietur

iedzīvotāju ienākuma nodokli EUR 300 (EUR 3000 x 10 % = EUR 300). Šo darījumu grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 300	
K "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"		EUR 300

Samaksājot valsts budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmu ienākumu, grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"	EUR 300	
K "Nauda"		EUR 300

Tā kā zvejnieku saimniecība pieņēma lēmumu dzēst zvejnieku saimniecības īpašnieci izsniegto aizdevumu no iepriekšējo gadu peļņas, 2015.gadā, veicot aizdevuma dzēšanu, to grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	EUR 700	
K "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"		EUR 700

12.piemērs

Individuālā uzņēmuma "Burkāns" īpašnieks 2010.gadā ieguldījis uzņēmumā personiskos naudas līdzekļus Ls 5 000 (EUR 7 114.36). Līdz 2012.gadam individuālā uzņēmuma īpašnieks savam personiskajam patēriņam no uzņēmuma bija izņēmis Ls 4 000 (EUR 5 691.49). 2012.gadā individuālā uzņēmuma īpašnieks savām personiskajām vajadzībām izņem vēl Ls 1 500 (EUR 2 134.31).

Tātad 2013.gadā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli netiks aplikti Ls 1 000 (EUR 1422.87), jo šī summa ir ieguldītās vērtības izņemšana no uzņēmuma un tā ir norādīta postenī "Personiskie ieguldījumi", savukārt Ls 500 (EUR 711.44) ir uzņēmuma aizdevums tā īpašniekam un, dzēšot to no uzņēmuma 2012.gada peļņas, veidojas dividendēm pielīdzināms ienākums, kas jāapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

2012.gadā darījumus grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Personiskie ieguldījumi"	Ls 1000 (EUR 1422.87)
D "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	Ls 500 (EUR 711.44)
K "Nauda"	Ls 1500 (EUR 2134.31)

2012.gada pārskatā individuālajam uzņēmumam bilances postenī "Pārskata gada nesadalītā peļņa" norādīta Ls 7 000 (EUR 9 960.10) liela peļņa.

Tiek nolemts, ka aizdevuma summa Ls 500 (EUR 711.44) tiks dzēsta no šiem līdzekļiem.

2013.gadā grāmatvedības reģistros šo darījumu norāda šādi:

D "Pārskata gada nesadalītā peļņa" Ls 500 (EUR 711.44)

K "Peļņas daļa dividendēm
pielīdzināmam ienākumam" Ls 500 (EUR 711.44)

Tā kā šī summa individuālā uzņēmuma īpašniekam ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 50 (EUR 71.14) (Ls 500 (EUR 711.44) x 10 % = Ls 50 (EUR 71.14)).

Šo darījumu grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm
pielīdzināmam ienākumam" Ls 50 (EUR 71.14)

K "Norēķini par iedzīvotāju
ienākuma nodokli" Ls 50 (EUR 71.14)

Samaksājot valsts budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmu ienākumu, grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Norēķini par iedzīvotāju
ienākuma nodokli" Ls 50 (EUR 71.14)

K "Nauda" Ls 50 (EUR 71.14)

Tā kā individuālais uzņēmums pieņēma lēmumu dzēst tā īpašniekam izsniegto aizdevumu no iepriekšējo gadu peļņas, tomēr no peļņas daļas, kas uzskatāma par dividendēm pielīdzināmu ienākumu, atskaitīts iedzīvotāju ienākuma nodoklis Ls 50 (EUR 71.14), veicot aizdevuma dzēšanu, to grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Peļņas daļa dividendēm
pielīdzināmam ienākumam" Ls 450 (EUR 640.29)

K "Aizdevumi akcionāriem
vai dalībniekiem un vadībai" Ls 450 (EUR 640.29)

Tādējādi posteņi "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai" paliek nedzēsti Ls 50 (EUR 71.14).

Ņemot vērā to, ka 2012.gadā ir gūta peļņa, kas pilnībā nosedz individuālā uzņēmuma īpašnieka dividendēm pielīdzināmu ienākumu, jāveic atkārtota peļņas sadale, lai no individuālā uzņēmuma 2012.gada peļņas pilnībā tiktu dzēsta aizdevuma summa Ls 50 (EUR 71.14).

13.piemērs

Zemnieku saimniecības "Baravika" īpašnieks 2014.gadā savam personiskajam patēriņam no saimniecības bija izņēmis EUR 2 000. Ieguldījumus īpašnieks zemnieku saimniecībā nav veicis. Zemnieku saimniecības peļņa 2014.gadā bija EUR 8 000.

Grāmatvedības reģistros šie darījumi norādīti šādi:

D "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	EUR 2000	
K "Nauda"		EUR 2000
D "Pārskata gada peļņa vai zaudējumi"	EUR 8000	
(peļņas vai zaudējumu aprēķinā konta kredītā pārnestā nesadalītā peļņas daļa)		
K "Pārskata gada nesadalītā peļņa"		EUR 8000

Zemnieku saimniecība 2015.gada 15.februārī, apstiprinot gada pārskatu, nolemj atstāt nesadalītu 2014.gada peļņu un nedzēst īpašniekam izsniegto aizdevumu no 2014.gada gūtās peļņas. Neskatoties uz to, ka zemnieku saimniecība nolēmusi 2014.gada peļņu nesadalīt, zemnieku saimniecības īpašnieka 2014.gadā izņemtie naudas līdzekļi EUR 2 000 ir dividendēm pielīdzināms ienākums un, apstiprinot 2014.gada pārskatu, zemnieku saimniecībai ir pienākums ieturēt iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmu ienākumu. Tātad zemnieku saimniecība iedzīvotāju ienākuma nodokli EUR 200 ($EUR\ 2\ 000 \times 10\ \% = EUR\ 200$) gada pārskata apstiprināšanas dienā grāmatvedības reģistros norāda šādi:

D "Pārskata gada nesadalītā peļņa"	EUR 200	
K "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"		EUR 200

Samaksājot valsts budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmo ienākumu, grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli"	EUR 200	
K "Nauda"		EUR 200

14.piemērs

Zemnieku saimniecības "Vaivari" sagatavotā 2012.gada pārskatā postenī "Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa" norādīta iepriekšējo pārskata gadu nesadalītā peļņa Ls 1 200 (EUR 1 707.44), savukārt postenī "Pārskata gada nesadalītā peļņa" norādīta pārskata gada peļņa Ls 2 500 (EUR 3557.18). Zemnieku saimniecības 2012.gada pārskatā zemnieku saimniecības peļņa norādīta šādi:

Nesadalītā peļņa:	
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	Ls 1200 (EUR 1707.44)
Pārskata gada nesadalītā peļņa	Ls 2500 (EUR 3557.18)

Zemnieku saimniecība "Vaivari" 2012.gadā tās īpašniekam personiskam patēriņam izsniedza Ls 2 000 (EUR 2845.74). Personiskos ieguldījumus

īpašnieks zemnieku saimniecībā nav veicis. Zemnieku saimniecības grāmatvedības reģistros darījumu norāda šādi:

D "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	Ls 2000 (EUR 2845.74)
K "Nauda"	Ls 2000 (EUR 2845.74)

Zemnieku saimniecība pieņēma lēmumu dzēst zemnieku saimniecības īpašnieka parādu gan no iepriekšējo gadu peļņas, gan no pārskata gada peļņas, nosakot, ka aizdevuma daļa Ls 1 200 (EUR 1707.44) apmērā tiks dzēsta no iepriekšējo gadu peļņas, bet aizdevuma daļa Ls 800 (EUR 1138.30) apmērā no pārskata gada nesadalītās peļņas.

Pieņemot lēmumu daļu zemnieku saimniecības īpašnieka parāda segt no iepriekšējo pārskata gadu peļņas, 2013.gadā tiek veikts grāmatojums:

D "Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa"	Ls 1200 (EUR 1707.44)
K "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	Ls 1200 (EUR 1707.44)

Ja aizdevuma daļa tiek segta no peļņas, kas gūta pirms 2012.gada, šis dividendēm pielīdzināmais ienākums nav jāapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Sedzot zemnieku saimniecības īpašnieka parāda daļu Ls 800 (EUR 1 138.30) apmērā no pārskata gada nesadalītās peļņas, tiek veikts grāmatojums:

D "Pārskata gada nesadalītā peļņa"	Ls 800 (EUR 1138.30)
K "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	Ls 800 (EUR 1138.30)

Tā kā zemnieku saimniecības īpašniekam aizdevuma daļa, kas dzēsta no 2012.gada peļņas, ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 80 (EUR 113.83) ($Ls\ 800\ (EUR\ 1\ 138.30) \times 10\ \% = Ls\ 80\ (EUR\ 113.83)$). 2013.gadā, veicot aizdevuma dzēšanu un ieturot iedzīvotāju ienākuma nodokli no šīs aizdevuma daļas, kas tiek dzēsta no 2012.gada peļņas un ir dividendēm pielīdzināms ienākums, tiek veikts grāmatojums:

D "Peļņas daļa dividendēm pielīdzināmam ienākumam"	Ls 2000 (EUR 2845.74)
K "Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai"	Ls 1920 (EUR 2731.91)
K „Norēķini par iedzīvotāju ienākuma nodokli”	Ls 80 (EUR 113.83)

Samaksājot valsts budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par dividendēm pielīdzināmu ienākumu no 2012.gada peļņas, grāmatvedības reģistros to norāda šādi:

D "Norēķini par iedzīvotāju

ienākuma nodokli”	Ls 80 (EUR 113.83)
K “Nauda”	Ls 80 (EUR 113.83).

Tā kā zemnieku saimniecība ir samaksājusi valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 80 (EUR 113.83) apmērā par īpašniekam izsniegtā aizdevuma daļu, kas ir dividendēm pielīdzināms ienākums, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, tad zemnieku saimniecības īpašnieks atmaksā šo summu zemnieku saimniecībai.

Zemnieku saimniecības grāmatvedības reģistros to atspoguļo šādi:	
D “Nauda”	Ls 80 (EUR 113.83)
K “Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai”	Ls 80 (EUR 113.83)

15.piemērs

Individuālais uzņēmums “Kviesis” 2014.gadā tās īpašniekam personiskam patēriņam izsniedza EUR 600. Personiskie ieguldījumi individuālajā uzņēmumā “Kviesis” nav veikti. Grāmatvedības reģistros darījumu norāda šādi:

D “Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai”	EUR 600	
K “Nauda”		EUR 600

Sagatavojot individuālā uzņēmuma “Kviesis” 2014.gada pārskatu konstatēts, ka pārskata gads beidzies ar zaudējumiem EUR 200 apmērā. Individuālais uzņēmums 2014.gada pārskatā zaudējumus norādīta šādi:

K “Pārskata gada peļņa vai zaudējumi”	EUR 200	
(peļņas vai zaudējumu aprēķinā konta kredītā pārnestā nesadalītā peļņas daļa)		
D “Pārskata gada nesadalītā peļņa”		EUR 200

Tā kā 2014.gadā nav gūta peļņa no kuras dzēšams aizdevums individuālā uzņēmuma īpašniekam, tad īpašnieks 2014.gadā nav guvis dividendēm pielīdzināmo ienākumu, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Šajā gadījumā 2014.gadā īpašniekam personiskam patēriņam izsniegtais aizdevums EUR 600 2015.gadā ir norakstāms un grāmatvedībā uzrādāms šādi:

D “Citas izmaksas”	EUR 600	
K “Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai”		EUR 600

Tā kā šīs izmaksas individuālajam uzņēmumam vērtējamas kā ar saimniecisko darbību nesaistītas izmaksas, tad sastādot uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju par 2015.gadu, apliekamā ienākuma palielināšanai norakstītajām aizdevuma izmaksām piemēro koeficientu 1,5.

V. Saistošo normatīvo aktu saraksts

1. Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".
2. Likums "Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību".
3. Gada pārskatu likums.
4. Likums "Par grāmatvedību".
5. Civillikums.
6. Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi".
7. Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju".

Metodisko materiālu sagatavoja:

Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes Nodokļu un nodevu grāmatvedības metodikas daļa